12295 - LÂ İLÂHE İLLAH'IN ŞARTLARI

Soru

Lâ ilâhe illallah'ın şartlarını açıklar mısınız?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Değerli âlim Hâfız el-Hakemî -Allah ona rahmet etsin- "Sullemu'l-Vusûl" adlı manzumesinde lâ ilâhe illallah'ın şartlarını şöyle sıralamıştır:

"İlim, Yakîn, Kabul ve İnkıyâd, bilmelisin söylediğimi,

Sıdk, İhlas ve Muhabbet, Allah seni hoşnut olduğu şeyde muvaffak eylesin."

Birinci Şart: İLİM

Bunun anlamı: Cehâletle bağdaşmayan, cehâlete aykırı olan ve nefy (red) ve isbât (kabul) yönünden lâ ilâhe illallah'ın anlamını bilmektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[فاعلم أنه لاإله إلا الله] سورة محمد الآية: ١٩

“(Ey Muhammed!) Bil ki, (göklerde ve yerde) Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Hem kendin, hem de erkek ve kadın mü’minlerin günahlarının bağışlanmasını dile. Allah, (gündüzleri uyanıkken) dolaştığınız yeri de, (geceleri uyurken) duracağınız yeri de bilir.”

Muhammed Sûresi: 19

Başka bir âyette şöyle buyrumuştur:

[إلا من شهد بالحق [سورة الزخرف الآية: ٨٦

"Kalpleriyle, dillerinin ne konuştuklarını bilerek lâ ilâhe illallah ile hakka şâhitlik edenler dışında, (müşriklerin), Allah'ı bırakıp da ibâdet ettikleri putlar, şefaat etmeye sahip değillerdir." Zuhruf Sûresi: 86

Osman b. Affan'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ [رواه مسلم

“Kim, Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığını bilerek ölürse, cennete girer.”Müslim

İkinci Şart: YAKÎN

Bunun anlamı: Lâ ilâhe illallah diyen kimsenin, bu sözün delâlet ettiği şeye kesin bir şekilde inanmasıdır.Çünkü kesin bilgi olmaz ve zanna dayalı bilgi olursa, bu bilginin îmâna hiçbir faydası olmaz. O bilgiye şüphe girdiği zaman îmânın hâli nice olur?

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

إنما المؤمنون الذين آمنوا بالله ورسوله ثم لم يرتابوا وجاهدوا بأموالهم وأنفسهم في سبيل الله أولئك هم الصادقون[سورة الحجرات الآية :15]

“Mü’minler ancak öyle kimselerdir ki, Allah’a ve elçisine îmân ettikten sonra (îmân konusunda) şüpheye düşmezler, malları ve canlarıyla Allah yolunda savaşırlar.İşte bunlar, (îmânlarında) sâdık olanların tâ kendileridir.”Hucurât Sûresi:15

Allah Teâlâ, bu âyette mü'minlerin Allah'a ve elçisine îmândaki samimiyetlerini, îmân konusunda şüpheye düşmemeleri şartına bağlamıştır. Bunda şüphe eden kimse ise, o münâfıklardandır.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَنيّ رَسُولُ اللهِ لاَ يَلْقَى اللهَ بِهِماَ عَبْدٌ غَيْرَ شاَكٍّ فِيهِمَاإِلاَّ دَخَلَ الْجَنَّةَ] رواه مسلم

"Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığına ve benim Allah'ın elçisi olduğuma şehâdet ederim ki bir kul, (kıyâmet gününde) bu ikisinde (Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığına ve benim de Allah'ın elçisi olduğuma) şüphe etmeden Allah'ın huzuruna çıkarsa, cennete girer."Müslim

Başka bir rivâyette ise şöyle buyurmuştur:

[أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُوَأَنيّ رَسُولُ اللهِ لاَ يَلْقَى اللهَ بِهِماَ عَبْدٌ غَيْرَ شاَكٍّ فَيُحْجَبَ عَنِ الْجَنَّةِ] رواه مسلم

"Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığına ve benim Allah'ın elçisi olduğuma şehâdet ederim ki bir kul, (kıyâmet gününde) bu ikisinde (Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığına ve benim de Allah'ın elçisi olduğuma) şüphe etmeden Allah'ın huzuruna çıksın da, onun cennete girmesine engel olunsun."Müslim

Yine, Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan uzunca bir hadiste, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurmuştur:

[مَنْ لَقِيْتَ مِنْ وَرَاءِ هَذَا الْحَائِطِ يَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ مُسْتَيْقِنًا بِهَا قَلْبُهُ فَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ] رواه مسلم ...

"(Ey Ebu Hureyre!) Bu duvarın arkasında, kalbinden gelerek Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığına kalbinden şüphesiz olarak inanan kimseye rastlarsan, onu cennetle müjdele!"Müslim

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- lâ ilâhe illah diyen kimsenin cennete girmesini, kalbinden ona şüphesiz olarak inanması şartına bağlamıştır.Bu şart ortadan kalkarsa, vadedilen şey (cennete girme) de ortadan kalkar.

Üçüncü Şart: KABUL

Bunun anlamı:Lâ ilâhe illallah sözünün gerektirdiği şeyleri, kalbi ve diliyle kabul etmek demektir. Allah Teâlâ, geçmiş ümmetlerden lâ ilâhe illallah'ı kabul edenleri kurtardığını, onu reddeden ve ondan yüz çeviren ümmetlerden de intikam aldığını Kur'an-ı Kerim'de bize haber vermiştir:

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

احشروا الذين ظلموا وأزواجهم وما كانوا يعبدون من دون الله فاهدوهم إلى صراط الجحيم ، وقفوهم إنهم مسؤلون) إلى قوله ([إنهم كانوا إذا قيل لهم لا إله إلا الله يستكبرون ويقولون أئنا لتاركوا آلهتنا لشاعر مجنون [سورة الصافات الآيات: ٢٢ – ٣٦

“(Meleklere denir ki:) Zâlimleri (Allah'ı inkâr edenleri), onların arkadaşlarını ve Allah'ın dışında ibâdet ettikleri putlarını toplayın. Onları (şiddet kullanarak) cehennem yoluna sevkedin! Onları (cehenneme varmadan önce) hapsedin. Çünkü onlar, (dünyada işledikleri amellerden ve konuştukları sözlerden dolayı kınanmak ve azarlanmak için) sorguya çekilecekler! (Onlara azarlanarak şöyle denilir:) Size ne oldu da birbirinize yardım etmiyorsunuz? Aksine onlar bugün (Allah'ın emrine) teslim olmuşlardır! (O'na karşı gelemezler, O'nun huzurundan ayrılamazlar ve birbirlerine yardım da edemezler.) Onlar birbirlerine dönerek birbirlerini azarlamaya ve birbirleriyle tartışmaya çalışırlar. (Uyanlar, uydukları kimselere) siz bize sağdan (dîn ve hak tarafından)gelirdiniz (bize dîni aşağılar, bizi ondan nefret ettirir ve bize sapıklığı güzel gösterirdiniz.) Ötekiler (uyulan kimseler, kendilerine uyanlara) şöyle derler: Hayır, (durum sizin iddiâ ettiğiniz gibi değildir.) Aksine siz, mü'minler değildiniz. Bizim sizin üzerinizde bir nüfûzumuz (sizi îmândan alıkoyacak bir gücümüz) yoktu.Aksine siz (ey müşrikler!) haddi aşan azgın bir topluluk idiniz. Onun için Rabbimizin hükmü (azabı) hepimize hak oldu.Biz ve siz, hak ettiğimiz azabı mutlaka tadacağız. Biz sizi azdırdık (sizi Allah yolundan ve O'na îmândan saptırdık) ve oysa biz, sizden önce (inkârımız sebebiyle) azgınlardan (sapıtanlardan) idik (böylelikle sizi de bizimle beraber helâk etmiş olduk). Şüphesiz onlar, (dünyada günahta ortak oldukları gibi) o gün (kıyâmet günü) azaba da ortaktırlar. Şüphesiz ki biz, suçlulara (dünyada isyanı, itaate tercih edenlere) işte böyle yaparız (onlara acıklı azabı işte böyle tattırırız.) Çünkü onlara (müşriklere): Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilah yoktur, denildiği, (bu söze çağrıldıkları ve ona aykırı olan şeyleri terketmeleri istendiği) zaman, bu sözü söylemekten büyüklük taslarlar ve: 'Deli bir şâir için biz ilahlarımıza ibâdeti mi bırakacağız, derlerdi.”Sâffât Sûresi: 22-36

Allah Teâlâ onlara azap etmesinin sebebini, onların lâ ilâhe illallah sözünü söylemekten büyüklük taslamaları ve onu getiren peygamberi yalanlamaları olduğunu haber vermiştir. Onlar, lâ ilâhe illah'ın nefyettiği (reddettiği) şeyi reddetmemişler, isbat (kabul) ettiği şeyi de kabul etmemişlerdir.

Aksine onlar, inkâr edip büyüklük taslayarak şöyle demişlerdir:

أجعل الآلهة إلهاً واحداً إن هذا لشيءٌ عجاب . وانطلق الملأ منهم أن امشوا واصبروا على ألهتكم إن هذا لشيءٌ يُراد . ما سمعنا بهذا في الملة الآخرة إن هذا إلا اختلاق[سورة ص الآيتان: ٥ – ٧]

“(Muhammed, o kadar çok) ilahları bir tek ilah mı yaptı? Doğrusu bu (getirdiği ve ona çağırdığı) tuhaf bir şeydir! dediler. Onlardan ileri gelenler: Yürüyün, ilahlarınıza bağlılıkta direnin. İşte bu, asıl istenen şeydir. Biz bunu son dînde de işitmedik. Bu, uydurmadan başka bir şey değildir."

Allah Teâlâ onların iddiâlarını yalanlamış ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in diliyle onların söylediklerini inkâr etmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[بل جاء بالحق وصدق المرسلين[سورة الصافات الآية: ٣٧]

"(Onlar: Muhammed, deli bir şâirdir, diyerek yalan söylediler. Oysa Muhammed, onların nitelendirdikleri gibi değildir.) Aksine O, gerçeği (Kur'an'ı ve tevhîdi) getirmiş ve peygamberleri(n haber verdiklerini) de doğrulamıştır." Sâffât Sûresi: 22-36

Sonra Allah Teâlâ lâ ilâhe illallah'ı kabul edenler hakkında şöyle buyurmuştur:

[إلا عباد الله المخلصين . أولئك لهم رزقٌ معلوم . فواكه وهم مكرمون . في جنات النعيم [سورة الصافات الآيات: ٤٠ – ٤٤

"(Bu azaptan, ibâdette ihlaslı olan) Allah'ın hâlis kulları istisnâ edilecektir. Bunlar için (cennette) bilinen (devamlı) bir rızık, türlü türlü meyveler vardır. Naîm cennetlerinde karşılıklı koltuklar üzerine kurulmuş halde kendilerine ikram edilir." Sâffât Sûresi: 40-44

Ebu Musa el-Eş'arî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

مَثَلُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ مِنْ الْهُدَى وَالْعِلْمِ كَمَثَلِ الْغَيْثِ الْكَثِيرِ أَصَابَ أَرْضًا فَكَانَ مِنْهَا نَقِيَّةٌ قَبِلَتِ الْمَاءَ فَأَنْبَتَتِ الْكَلَأَ وَالْعُشْبَ الْكَثِيرَ وَكَانَتْ مِنْهَا أَجَادِبُ أَمْسَكَتِ الْمَاءَ فَنَفَعَ اللَّهُ بِهَا النَّاسَ فَشَرِبُوا وَسَقَوْا وَزَرَعُوا وَأَصَابَتْ مِنْهَا طَائِفَةً أُخْرَى إِنَّمَا هِيَ قِيعَانٌ لَا تُمْسِكُ مَاءً وَلَا تُنْبِتُ كَلَأً فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ فَقُهَ فِي دِينِ اللَّهِ وَنَفَعَهُ مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ فَعَلِمَ وَعَلَّمَ وَمَثَلُ مَنْ لَمْ يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا وَلَمْ

[يَقْبَلْ هُدَى اللَّهِ الَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ] رواه البخاري

"Allah Teâlâ'nın benim ile gönderdiği hidâyet ve ilimin misali, bir araziye bolca yağan yağmura benzer: Yağmur alan bu arazide bir kısım vardır ki burası yağmur suyunu kabul eder (içine çeker) ve üzerinde bol bol bitkiler, otlar yetiştirir. Arazinin ikinci bir kısmı vardır ki, orası yağmur suyunu biriktirir. Biriken o yağmur suyundan Allah, insanları faydalandırır; insanlar ondan içerler, hayvanlarını ve arazilerini sulayarak ekin ekerler. Bu arazinin üçüncü bir kısmı da vardır ki suyu ne üzerinde tutar, ne de üzerinde bitki yetiştirir. İşte bu, Allah'ın dîninde bilgili olan, o bilgi kendisine fayda veren, Allah Teâlâ'nın beni onunla göndermiş olduğu dîni öğrenen ve onu başkalarına öğreten kimse ile buna aldırış etmeyen ve benim gönderilmiş olduğum Allah Teâlâ'nın hidâyetini kabul etmeyen kimsenin misalidir."Buhârî ve Müslim

Dördüncü Şart: İNKIYÂD (Boyun eğmek)

Bunun anlamı: (Allah Teâlâ'ya ibadet etmek, O'nun şeriatine boyun eğmek, ona îmân etmek ve onun hak olduğuna inanmak gibi) lâ ilâhe illallah sözünün delâlet ettiği şeylere boyun eğmek ve bu söze aykırı olan şeyleri terketmek demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[ومن يُسلم وجهه لله وهو محسن فقد استمسك بالعروة الوثقى] سورة لقمان الآية: ٢٢

"Kim, Allah'ı birlemiş halde kendini Allah'ın emrine teslim ederse, o sağlam kulpa (lâ ilâhe illallah'a) yapışmıştır. İşlerin sonu da yalnızca Allah'a varır." Lokman Sûresi: 22

Allah Teâlâ'nın emrine teslim olmayan kimse, muvahhid (Allah'ı birlemiş) olamaz.O, sağlam kulpa (lâ ilâhe illallah'a) da yapışmış olmaz. İşte bu, Allah Teâlâ'nın şu âyette kastettiği anlamdır:

[وإلى الله عاقبة الأُمور] سورة لقمان الآية: ٢3

"(Ey Rasûlüm!) Kim de Allah'ı inkâr ederse, onun inkârı sakın seni üzmesin! (Zirâ sen, sana düşen dâvet ve tebliğ görevini yerine getirdin.) (Kıyâmet günü) onların dönüşü, yalnızca bizedir.İşte o zaman, (dünyada) yaptıklarını onlara haber vereceğiz (amellerinin karşılığını görececeğiz.)

Şüphesiz ki Allah, kalplerde olanı (onların kalplerinde gizledikleri küfrü) hakkıyla bilendir." Lokman Sûresi: 23

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

[لاَ يُؤْمِن أَحَدكُمْ حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْت بِهِ] فتح الباري

"Biriniz, arzusu benim getirdiğim bu dîne tâbi olmadıkça (tam) îmân etmiş olmaz."Fethu'l-Bârî

Beşinci Şart: SIDK (Doğruluk)

Bunun anlamı: Bu sözü, yalanın zıddı olan doğru bir şekilde söylemektir. Lâ ilâhe illallah sözünü söylerken kalbinin diline, dilinin de kalbine uyacak şekilde doğru ve birbirine uygun olması demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

الم أحسب الناس أن يُتركوا أن يقولوا أمنا وهم لا يُفتنون . ولقد فتنا الذين من قبلهم فليعلمن الله الذين صدقوا وليعلمن الكاذبين[سورة العنكبوت الآيتان: ٢ – ٣]

"İnsanlar, imtihana çekilmeden sadece ‘îmân ettik’ demeleriyle başıboş bırakılıvereceklerini mi sandılar? Andolsun ki biz, onlardan öncekileri de imtihana çekmişizdir. Allah, (îmânlarında doğru olanların) doğrulukları ve yalancıları(n yalanlarını) mutlaka ortaya çıkaracaktır."Ankebût Sûresi: 2-3

Allah Teâlâ, lâ ilâhe illallah sözünü kalpten değil de yalan olarak söyleyen münâfıklar hakkında şöyle buyurmuştur:

ومن الناس من يقول آمنا بالله وباليوم الآخر وما هم بمؤمنين . يخادعون الله والذين آمنوا وما يخدعون إلا أنفسهم وما يشعرون . في قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا ولهم عذاب أليم بما كانوا يكذبون [سورة البقرة الآيتان: ٨ – ١٠]

“İnsanlardan bazıları da vardır ki, îmân etmedikleri halde ‘Allah’a ve âhiret gününe îmân ettik’ derler.Onlar (akıllarınca) Allah’ı ve mü’minleri aldatırlar.Halbuki onlar kendilerini aldatırlar ve fakat onlar bunun farkında değillerdir.Onların kalplerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalığını çoğaltmıştır. Söyledikleri yalanlar sebebiyle de onlar için acıklı bir azap vardır." Ankebût Sûresi: 2-3

Muaz b. Cebel'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صِدْقاً مِنْ قَلْبِهِ إِلاَّ حَرَّمَهُ اللهُ عَلَىَ النَّارِ [متفق عليه

"Hiç kimse yoktur ki, Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığına ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna, samimî olarak kalpten şehâdet etsin de, Allah Teâlâ da ona cehennemi haram kılmış olmasın."Buhârî ve Müslim

Altıncı Şart: İHLAS

Bunun anlamı: Ameli, şirkin her türlü leke ve pisliklerinden arındırmak ve temiz hâle getirmek demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[لله الدين الخالص[سورة الزمر من الآية: ٣

"Dikkat edin! Hâlis dîn, (şirkten uzak tam itaat) yalnızca Allah'ındır."Zümer Sûresi: 3

Yine, Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[قل الله أعبد مخلصاً له ديني[سورة الزمر من الآية: 14

"(Ey Muhammed!) Ben dînimde ihlas ile yalnızca Allah'a ibâdet ederim."Zümer Sûresi: 14

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ خَالِصاً مِنْ قَلْبِهِ أَوْ نَفْسِهِ

[رواه البخاري]

"(Kıyâmet günü) şefaatime nâil olacak en bahtiyâr kişi, kalbinden veya nefsinden 'lâ ilâhe illallah' diyendir."Buhârî

Yedinci Şart: MUHABBET (Sevgi)

Bunun anlamı: Bu söze, bu sözün gerektirdiği ve delâlet ettiği şeylere ve bu sözü, şartlarına bağlı kalarak söyleyenlere (mü'minlere) muhabbet beslemek, onu bozan ve ona aykırı hareket edenlere buğzetmek demektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[ومن الناس من يتخذ من دون الله أنداداً يحبونهم كحب الله والذين آمنوا أشد حباً لله] سورة البقرة الآية :165

“İnsanlardan bazıları Allah’ı bırakıp birtakım putları Allah’a denk tutarlar ve onları, Allah’ı sevdikleri gibi severler. Ama îmân edenlerin Allah sevgisi, (onların sevgisinden) daha kuvvetlidir. (Allah’a ortak koşarak nefislerine) zulmedenler, eğer (âhirette) azabı gördüklerinde, güç ve kuvvetin hepsinin Allah’a âit olduğunu ve Allah’ın azabının çetin olduğunu önceden bilmiş olsalardı, (Allah’ı bırakıp putlara tapmazlardı.)” Bakara Sûresi: 165

Allah Teâlâ, îmân edenlerin Allah sevgisinin başkalarının sevgisinden daha kuvvetli olduğunu haber vermiştir. Çünkü îmân edenler, Allah Teâlâ'yı sevdiklerini iddiâ eden, O'nun dışında ilahlar edinen ve o ilahları Allah Teâlâ'yı severcesine seven müşriklerin yaptıkları gibi- yapmazlar. Onlar, sevgilerinde hiç kimseyi O'na ortak koşmazlar.

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

[رواه البخاري ومسلم]

"Ben birinize, babasından, evlâdından ve bütün insanlardan daha sevimli olmadıkça, (tam) îmân etmiş olmaz."Buhârî ve Müslim

Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir.

Allah Teâlâ, Peygamberimiz Muhammed'e salât ve selâm eylesin.